

Nr 80.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1924 kl. 5,30 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldandet av kostnader för inköp av segelfartyget G. D. Kennedy m. m. (1:a avd.).

I en till riksdagen avlåten den 22 februari 1924 dagtecknad proposition (nr 52) har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att av fonden för krigsfartygs byggande må användas dels ett belopp av 128,500 kronor för beredande av ersättning till förslagsanslaget till oförutsedda utgifter för bestridandet jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 12 november 1923 av kostnaderna för inköp av segelfartyget G. D. Kennedy, dels ock ett belopp av 40,000 kronor för utförande av vissa ändringsarbeten å samma fartyg.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Efter att hava återgivit en av marinförvaltningen gjord framställning i förevarande ärende, anför departementschefen för egen del till statsrådsprotokollet följande:

»Vad i ärendet sålunda förekommit syntes mig till fullo ådagalägga ett synnerligen starkt behov av ny segelfartygsmateriel för skeppsgossarnas övningar. Ett av skeppsgossefartygen — den 66-åriga briggen Gladan — befann sig i sådant skick, att detsamma av myndigheterna förklarats vara ur såväl sjövärdighets- som hygienisk synpunkt odugligt för sitt ändamål, och även efter en genomgripande och kostsam reparation av fartyget skulle betydande olägenheter kvarstå vid dess användande såsom övningsfartyg. Genom det av myndigheterna förordade inköpet av skeppet G. D. Kennedy skulle flottan kunna tillföras ett för berörda övningsändamål lämpligt fartyg av sådan storlek och beskaffenhet, att det, i motsats till de dåvarande skeppsgossefartygen, kunde användas även för expeditioner till avlägsnare farvatten. Gentemot den för fartyget begärda köpeskillingen, 128,500 kronor, fann jag icke anledning till någon erinran. Enär såsom förut nämnts det av marinförvaltningen med fartygets ägare avslutade preliminära köpeavtalet endast gällde till och med den 15 november 1923, krävdes emellertid ett hastigt avgörande i ärendet. För en snar lösning av frågan

talade också den omständigheten, att man därigenom undginge kostnaderna för den reparation av briggen Gladan, som oförtövat måste igångsättas, därest man nödgades räkna med möjligheten av att densamma jämväl under nästkommande sommar skulle behöva tagas i bruk såsom övningsfartyg.

Beträffande gäldandet av kostnaderna för inköpet av segelfartyget G. D. Kennedy hade marinförvaltningen föreslagit, att härför måtte få disponeras medel, som influtit eller beräknades komma att inflyta vid försäljning av vissa utrangerade fartyg. Emellertid skulle dessa medel, jämlikt beslut av Kungl. Maj:t, tillgodoföras fonden för krigsfartygs byggande. Vid sådant förhållande och då frågor om förfogande över fondens tillgångar ansetts böra underställas riksdagens prövning, syntes dessa medel icke för det dåvarande kunna tagas i anspråk för här avsett ändamål. Icke heller någon annan utväg för de med köpet förenade kostnadernas bestridande stod till buds utom den att härför, åtminstone tillfälligtvis, anlita anslaget till oförutsedda utgifter.

Med hänsyn till nu angivna förhållanden fann jag mig böra tillstyrka det av Kungl. Maj:t den 12 november 1923 i ämnet fattade beslutet, varigenom, såsom redan inledningsvis omnämnts, Kungl. Maj:t bemyndigade marinförvaltningen att i enlighet med det preliminära avtalet inköpa fartyget G. D. Kennedy samt för detta ändamål ställde till marinförvaltningens förfogande ett belopp av 128,500 kronor, att utgå från anslaget till oförutsedda utgifter.

I avseende å fonden för krigsfartygs byggande vill jag nämna, att densamma utgör en slopningsfond, vilken såsom inkomst tillgodoföres värdet av materialier vid slopandet av äldre fartyg — vare sig materialierna försäljas eller inlevereras till vederbörande materialförråd mot ersättning enligt verkställd uppskattning — efter avdrag av de kostnader, som uppkomma vid slopningsarbetet. Vid 1923 års utgång uppgick fondens be hållning till 226,428 kronor 3 öre.

Enär anslaget till oförutsedda utgifter bör beredas ersättning för de av anslaget bestridda kostnaderna för inköp av fartyget G. D. Kennedy, och då fonden för krigsfartygs byggande lämpligen synes kunna tagas i anspråk för sådant ändamål, finner jag mig nu böra föreslå, att till riksdagen avlåtes framställning om att berörda kostnader, uppgående till 128,500 kronor, måtte få gäldas av medel ur nämnda fond.

I sin förut omförmälda skrivelse den 24 oktober 1923 har marinförvaltningen hemställt om anvisande av 40,000 kronor till täckande av kostnaderna för inredning av ett nytt trossdäck och upptagande av nya ventiler å fartyget. Jämväl dessa kostnader synas mig böra bestridas av omförmälda fond, och torde alltså medgivande härtill böra av riksdagen inhämtas.

Övriga ändrings- och kompletteringsarbeten, som erfordras för att göra fartyget användbart för sitt nya ändamål, kunna bekostas av till marinförvaltningens förfogande ställda medel.

I enlighet med vad jag nu föreslagit skulle av fonden för krigsfartygs byggande tagas i anspråk $(128,500 + 40,000 =)$ tillhopa 168,500 kronor.»

Av den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen framgår att, utöver kostnaderna för inköpet av ifrågavarande segelfartyg, 128,500 kronor, och nu åskade 40,000 kronor till fartygets inredning, skulle tagas i anspråk ytterligare medel för sistnämnda ändamål från flottans underhållsanslag eller andra till marinförvaltningens disposition stående medel. Enligt vad en av utskottet från marinförvaltningen införskaffad uppgift utvisar, skulle det belopp, varmed till marinförvaltningens förfogande stående medel beräknades behöva bidra till kostnaderna för fartygets istandsättande och inredning, uppgå till icke mindre än i det närmaste 215,000 kronor. Härigenom skulle totalkostnaderna för inköpet av segelfartyget G. D. Kennedy, samt detsamma anordnande till skolskepp för skeppsgossar uppgå till närmare 385,000 kronor.

Det har icke kunnat undgå att väcka utskottets uppmärksamhet, att de kostnader, förvärvet av detta fartyg medfört, blivit synnerligen höga, och det synes utskottet vara anmärkningsvärt, att av de utav marinförvaltningen verkställda utredningarna i samband med fartygets inköp icke framgått, att kostnaderna för dess istandsättande och inredning skulle komma att uppgå till så betydande belopp. Därest så skett, lär det icke hava varit uteslutet att detta inverkat på bedömandet av frågan om ändamålsenligheten av fartygets inköp, med hänsyn till härav föranledda kostnader.

Då emellertid inköp av fartyget nu skett, lär det vara nödvändigt, att detsamma iordningställes för sitt avsedda ändamål. Utskottet förutsätter dock, att från Kungl. Maj:ts sida noga övervakas, att medel icke härför tagas i anspråk i större omfattning än som kan anses vara av behovet oundgängligen erforderligt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att av fonden för krigsfartygs byggande må användas dels ett belopp av 128,500 kronor för beredande av ersättning till förslagsanslaget till oförutsedda utgifter för bestridandet jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 12 november 1923 av kostnaderna för inköp av segelfartyget G. D. Kennedy, dels ock ett belopp av 40,000 kronor för utförande av vissa ändringsarbeten å samma fartyg.

Stockholm den 13 maj 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, C. J. G. Swartz, O. U. B. Olsson, C. P. V. Nilsson i Gränebo, J. Nilsson i Malmö, O. Bergqvist, J. G. Waller, E. A. Hallin, J. Jeansson och I. Bergman i Tännäs.

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, K. V. Rydén, A. Wiklund, S. Bengtsson i Norup, C. R. Jansson i Falun, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Olsson i Kullenbergstorp, J. Jönsson i Revinge, J. D. Norman, A. Å. Törnkvist i Karlskrona, A. E. Ljungberg och S. Persson i Fritorp.